

🌀 Voi vici!

aütöro Juha Metsäkallas · publikigita 2018-10-12

Pelaan tietokoneella [World of Tanks](#) -peliä, jonka pelilauta on jaettu ruutuihin šakkilaudan tapaan. Minulle pelilauta hahmottuu riveinä ja sarakkeina: esim. C5 on kolmannen rivin viidennessä sarakeessa oleva ruutu. Pelissä on tsätti, jonka avulla pelaajat voivat vaikkapa pyytää tarkkailemaan juuri ruutua C5.

[Pelifirma](#) on alkujaan valkovenäläinen, joten tsättiin voi kirjoittaa latinalais- ja kyrillispohjaisin kirjaimin. (Kyllä, olen kokeillut, japaniksi ei onnistu, esperantoksi kyllä – tosin ei mäkillä, mutta epäilen sen johtuvan ohjelmasta, jolla yritän ”hattuja” syöttää.) Käytännössä ”komentokieli” on englanti, jossa pelilauta hahmottuu samoin kuin suomeksi: *rows*, *columns* ja *squares*. Ainakin Eurooppaan sijoitetuilla pelipalvelimilla on paljon pelaajia [slaavilaiselta kielialueelta](#). Heille pelilauta näyttäytyisi koostuvan erisuuntaisista linjoista, *lines*. Tämä on minusta hämmentävää: kaksiulotteinen maailman on rivejä ja sarakkeita, vasta kolmi- tai useampiulotteinen linjoja.

Kuten tunnettuja esperanton luoja Zamenhof puhui useita kieliä mm. puolaa ja venäjää, jotka molemmat ovat slaavilaisia kieliä. Kenties tästä syystä esperanton sana *vico* on, sanokaamme, vähintäänkin moniulotteinen (*ŝerco intencita*). Yhtäältä se tarkoittaa riviä, *linio*, jossa alkiot ovat lyhyt kylki vastakkain. Esim. seistä rivissä, *stari en vico*, tarkoittaa ainakin minulle, että hartiat ovat vastakkain. Toisaalta *vico* voi tarkoittaa jonoa, *rektvico*, jossa alkiot siis ovat pitkä kylki vastakkain. Esim. seistä jonossa, *stari en rektvico*, tarkoittaa, että tuijotetaan edellisen niskaa. Näinhän tehdään mm. odotusjonossa, *atendovico*.

Mutta... *vico* tarkoittaa lisäksi sarjaa, *serio*, *sinsekvo*, kun puhutaan luvuista. Yksinkertaisin aritmeettinen sarjahan koostuu peräkkäisistä positiivisista kokonaisluvusta $1+2+3+\dots$. *La plej simpla aritmetika vico ja konsistas el sinsekvaj pozitivaj entjeroj*. Ihmetellä täytyy, minkä linjan luvut muodostavat ja mihin suuntaan. Vai otetaanko tässä ensiaskel kohti [kompleksilukuja](#) ja niiden esittämistä napakoordinaatiston avulla?

Hyvä on, *vico* tarkoittaa siis jonnekinpäin menevää linjaa. Mutta hah, *vico* tarkoittaa myös vuoroa eli odotusjonossa seisomisen jälkeen tulevaa vuoroa, siis odottamisen pääte pistettä. Hetkeä jolloin vihdoinkin virkailija... *Post kiam vi rektvice staris en atendovico, estis via vico...*

Etuliite *vic-* merkitsee myös varalla olevaa, vara-:

- *vicprezidanto*, varapuheenjohtaja
- *vicrado* : vararengas
- *vicpezo* : varaosa

Ihan kuin varalla olisi liuta poppoota tai osia linjassa! Tai *Post kiam vi rektvice staris en*

atendovico por vicpezoj, estis via vico kaj la vicoficialulo...

Eikä tässä vielä kaikki! Ainakin saksassa käytetään nimitystä *Vizemeister* tarkoittaen kilpailussa toiseksi sijoittunutta joukkuetta tai osallistujaa. Esperantoksikin näkee termiä *vicmajstro* tarkoittaen juuri toiseksi sijoittunutta.

Kaiken huipuksi etuliitettä *vic-* käytetään väärin ilmaisuissa *vicfrato*, *vicfratino*, kun oikeampi olisi *bo-* tai *duonfrato* vast. *bo-* tai *duonfratino*.

Post kiam vi rektvice staris en atendovico por vicpezoj, estis via vico kaj la vicoficialulo montriĝis esti vicfrato de la vicmajstro de...

Voi vici! ☐

La origina artikolo estas publikigita 2018-10-12 en la retejo **Finna bablejo** kun rubriko "Voi vici!". Ĉi tiu PDF-versio estas aŭtomate kreita 2021-11-25. Vidu ankaŭ la aliajn afiŝojn de tipo [artikoloj](#), [finnalingvaj](#).